

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 452/2018-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. decembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Matejom Krajčim, PhD., Záhradnícka 51, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV č. k. 3 T 54/2015-149 z 28. apríla 2016, uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 To 94/2016 zo 4. októbra 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 29/2017 z 19. júla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. decembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 T 54/2015-149 z 28. apríla 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 94/2016 zo 4. októbra 2016 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tdo 29/2017 z 19. júla 2018 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

«... Trestným rozkazom zo dňa 21.07.2009, č.k.3T/67/2009 vydaným Okresným súdom Bratislava I. právoplatný dňa 12.08.2009 bol obvinený [REDAKOVANÉ]... uznaný vinným zo spáchania prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej lázky podľa § 289 ods. 1 písm. b)... Trestný zákon... že dňa 23.4.2009 o 8.05h v Bratislave po Starom moste smerom na Dostojevského rad viedol osobné motorové vozidlo značky Škoda Fabia [REDAKOVANÉ], pod vplyvom alkoholu 0,89 miligramu etanolu na liter, pričom právoplatným rozhodnutím ODI ORPZ BA L, č. ORP-P-60/I-DI- BCP-V-2008 zo dňa 7.3.2008 mi bola uložená pokuta 15.000,-Sk a zákaz činnosti viesť motorové vozidlá po dobu 10 mesiacov, pretože dňa 20.1.2008 viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu 0,87 mg etanolu na liter, začo mu bol uložený peňažný trest vo výške 700,-EUR s určením náhradného trestu odňatia slobody v trvaní 2 mesiace, súčasne mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na dobu 24 mesiacov...

Uznesením zo dňa 22.03.2011 vzniesol poverený príslušník PZ, ODI KRPZ BA, ČVS: KRP- 18/ODN2-BA-2011, obvinenie [REDAKOVANÉ], pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 písm.a) TZ, z dôvodu že dňa 18.12.2010 o 4.00hod. po predchádzajúcom požití alkoholických nápojov v stave vylučujúcom spôsobilosť (1,10 mg/l t.j. 2,29 promile/l metylalkoholu v krvi) viedol osobné motorové vozidlo napriek tomu, že bol v predchádzajúcich 24 mesiacoch za obdobný čin odsúdený. Za čo bol uznaný vinným v zmysle Trestného rozkazu zo dňa 12.12.2012, Okresným súdom Bratislava II, č.k.4T/l49/2012, právoplatný dňa 28.12.2012, začo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 10 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 2 rokov a uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkého druhu v trvaní 2 roky...

Rozsudkom vydaným Okresným súdom Bratislava IV., č.k. 3T/54/2015-149 zo dňa 28.apríla 2016, súd rozhodol, že sťažovateľ (obžalovaný) sa uznáva za vinného, že dňa 19.02.2015 v čase okolo 4.07 hod. v Bratislave po Pribišovej ulici smerom na ulicu Ludovíta Fullu viedol osobné motorové vozidlo zn. VW Passat, striebornej metalízy, [REDACTED], kde bol zastavený a kontrolovaný hliadkou PZ, a keďže javil známky požitia alkoholu, tak na požiadanie hliadky PZ súhlasil s vykonaním dychovej skúšky, ktorej sa podrobil dňa 19.02.2015 o 4:10 hod. s výsledkom 1,1 mg/l alkoholu v dychu a následne dňa 19.02.2015 o 4:48 hod. s výsledkom 1,03 mg/l alkoholu v dychu, teda vstave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, vykonával činnosť, pri ktorej by mohol ohroziť život alebo zdravie ľudí alebo spôsobiť značnú škodu na majetku, čím spáchal prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona. Za to sa odsúdil podľa §289 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m), §38 ods. 2 Trestného zákona na trest odňatia slobody v trvaní 10 mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu súd výkon uloženého trestu podmienene odložil. Podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona mu súd určil skúšobnú dobu podmienene odsúdenia v trvaní 3 roky. Podľa § 61 ods. 1, ods. 5 písm. a) Trestného zákona mu súd uložil trest zákazu činnosti spočívajúcej v zákaze vedenia akýchkoľvek motorových vozidiel na doživotie. Podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona mu súd uložil ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou.

4. Sťažovateľ (odsúdený) podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie proti Rozsudku Okresného súdu Bratislava IV č.k. 3T/54/2015-149 zo dňa 28.04.2016... pričom v odvolaní poukázal najmä na to, že súdom uložený trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze vedenie akýchkoľvek motorových vozidiel na doživotie sa mu v danom prípade, vzhľadom na okolnosti a povahu prípadu, ako i s prihliadnutím na jeho osobu, javí ako zjavne neprímeraný.

V odvolaní sťažovateľ ďalej uvádza, že „akékoľvek obmedzenie práva viesť motorové vozidlá všetkého druhu, je pre jeho osobný život, závažným obmedzením, ktoré významnou mierou zasahuje do jeho súkromného a rodinného života, pracovných príležitostí a možností ďalšieho vzdelávania. Obžalovaný [REDACTED] si bol od počiatku vedomý svojho konania, pričom skutok, ktorého sa dopustil priznal a oľutoval. Obžalovaný [REDACTED]

██████████ dobrovoľne absolvuje do dnešného dňa ambulantnú liečbu pre závislosť od alkoholu na CPLDZ na Hraničnej ul. v Bratislave.

Súdny znalci z odboru psychiatrie ██████████... a ██████████... vo svojom znaleckom posudku... mimo iné uviedli, že „Vzhľadom k dlhodobej problematike alkoholizmu obvineného ako aj jeho nekritickému postoju asociálnym dôsledkom abusu ethylu, znalci navrhujú ochranné PAL ambulantnou formou, čím očakávame dostatočnú edukáciu k problematike závislosti od alkoholu a tým aj následné predchádzanie obdobnej trestnej činnosti... Vzhľadom nato, že v súčasnosti chýba dôkladná doktrinálna analýza ustanovení § 61 ods. 5 TZ, ako aj ustálená judikatúra, dovoľíme si konštatovať, že aplikácia §61 ods. 5 písm. a) TZ v kontexte s ustanovením §61 ods. 7 TZ alinea k § 438d TZ je v príkrom rozpore s... Ústavou SR, medzinárodnými dohovormi a ochranou základných ľudských práv a slobôd. Navrhujeme, aby súd konanie prerušil a podal... návrh podľa § 37 a nasl. zákona č.38/1993 Z.z..., nakoľko je zřejmé, že ustanovenia § 61 ods. 5 písm. a) TZ v kontexte s ustanovením § 61 ods. 7 TZ alinea k § 438d TZ a ich aplikácia priamo porušujú čl. 2 ods. 2, čl.12 ods. 1, čl.13 ods. 4, čl.19 ods. 1, čl.19 ods.2, čl.50 ods.6... Ústavy SR a čl. 7 Európskeho dohovoru o ľudských právach...

Uznesením Krajského súdu v Bratislave pod sp. zn. 3To/94/2016 zo dňa 04.10.2016, tento rozhodol, že podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolanie obžalovaného zamieta...

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 19. júla 2018, rozhodol podľa § 382 písm. c/TP dovolanie obvineného ██████████ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 4. októbra 2016, sp. zn. 3To/94/2016, odmietol...

V danom kontexte vyššie uvedených skutočností a známej vnútroštátnej judikatúry a judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESĽP), treba konštatovať, že vnútroštátna úprava ukladania trestu zákazu činnosti na doživotie je v príkrom rozpore so základnými ústavnými zásadami, zásadami trestného konania, zásadami ukladania trestov a v príkrom rozpore s ústavnokonformným a eurokonformným výkladom týchto ustanovení, resp. ich aplikáciou...

Na margo svojich tvrdení však Najvyšší súd Slovenskej republiky prejudikuje úplne opačný názor, t.j. rozpornú judikatúru, ktorá predchádzala Uzneseniu zo dňa 19. júla 2018 sp. zn. 4 Tdo 29/2017, poukazujeme najmä na Uznesenie zo dňa 23. marca 2017, sp.zn. 5 Tdo 10/2017, kde Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza v odôvodnení: Aj keď Trestný

zákon účinný od 1. januára 2006 nešpecifikuje mimoriadne okolnosti prípadov, za takéto možno považovať osobu obvineného a spôsob spáchania trestného činu. Oveľa obšírnejší výklad poskytol Najvyšší súd Slovenskej republiky v Uznesení zo dňa 28. júna 2017, sp.zn 3Tost/21/2017, kde vo svojom odôvodnení uvádza: Výnimočné okolnosti prípadu sa posudzujú z hľadiska pomerov páchatel'a a určitých okolností prípadu. Pomeri páchatel'a treba rozumieť okolnosti týkajúce sa osoby páchatel'a, jeho osobných a rodinných pomerov, ktoré nesúvisia so spáchaním trestného činu a existujú v čase rozhodnutia...

...v zmysle čl. 13 ods. 3 a ods. 4 ÚSR k čl. 17 ods. 2 ÚSR, treba vykladať § 438d TZ v zmysle vety druhej vo vzťahu k mimoriadnym okolnostiam v prospech obvineného, a to z hľadiska pomerov páchatel'a a určitých okolností prípadu (prípadov), t.j. i skutočností ako je, že žije riadnym životom, študuje na vysokej škole, si hodlá založiť rodinu a podnikat' alebo, že sa k činu priznal a úprimne ho oľutoval, resp. že sa činu v roku 2009 dopustil vo veku blízkom veku mladistvých z mladíckej nerozvážnosti alebo jeho nebezpečnosť pre spoločnosť pominula, resp. nebola preukázaná (materiálne okolnosti), ako i skutočnosť, že pri oboch predchádzajúcich odsúdeniach spáchal skutky pred 1.11.2011, t.j. pred účinnosťou zákona č.313/2011 Z.z., ktorou došlo k zmene zákona, k zmene hypotézy právnej normy (predpokladu správania), ďalej že sa jedná spoločensky o menej závažný skutok (nebezpečný), kvalifikovaný ako prečin a svojím konaním nespôsobil žiadny následok. Až pomerovaním týchto okolností, z hľadiska osobných pomerov páchatel'a a okolností prípadu (prípadov), môže súd vyriešiť rozhodnutie, ktoré bude jediné správne a zákonné, t.j. aké okolnosti prevažujú v prospech alebo neprospech páchatel'a. Súdny na všetkých stupňoch všeobecných súdov Slovenskej Republiky tieto skutočnosti ignorovali, resp. odmietli ich aplikovať a vykladať v súlade s ústavnokonformným a eurokonformným výkladom.

...chceme argumentovať princípom zákazu pravej retroaktivity právnej normy, najmä vo vzťahu k absolútnemu zákazu retroaktivity trestnoprávnej hmotnoprávnej normy. Aplikácia ustanovení § 61 ods. 1, ods. 5 písm. a) TZ a § 61 ods. 7 TZ v danom individuálnom prípade sťažovateľa je zavedením pravej hmotnoprávnej retroaktivity, ktorou došlo k porušeniu čl. 50 ods. 6 Ústavy SR v spojení s čl.7 Dohovoru, nakoľko trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný, ak by teda chcel súd aplikovať ustanovenie § 61 ods.5 TZ musel by sa v prvom rade vypoariadať s časovou pôsobnosťou trestného zákona (časom kedy sa skutky stali), a nie kedy bol za ne

páchateľ odsúdený, nakoľko odsúdenie, t.j. právoplatné rozhodnutie vo veci samej je procesným inštitútom, ktorý nemôže mať z hmotnoprávneho hľadiska vplyv na plynutie času z pohľadu trestnosti alebo kvalifikácie skutkov, nakoľko moment odsúdenia nastáva bez vplyvu a vôle odsúdeného, t.j len na základe procesného postupu súdu. Vzhľadom na skutočnosť, že súdy vyššieho stupňa bez dôvodne odmietli iniciovať konanie pred Ústavným súdom SR, tak neústavnosti § 61 ods. 7 TZ, len toľko že ustálená judikatúra ESLP interpretuje právo na neprihliadanie na predchádzajúce odsúdenia a definuje recidívu, kedy sa nemôže nikdy viac prihliadať na odsúdenie, ak bolo podľa vnútroštátneho práva také odsúdenie zahladené a nejedná sa o recidívu, každý opačný prípad zakladá pravú retroaktivitu, napr. Rozsudok ESLP Achour c/a Francúzsko zo dňa 29.3.2006 č.67335/01 alebo Rozsudok ESLP Scoppola c/a Taliansko zo dňa 17.9.2009 č.10249/03 alebo Rozsudok ESLP Veeber c/a Estónsko zo dňa 21.1.2003 č.45771/99.

Ustanovenie podľa § 61 ods.7 TZ, kedy na ukladanie trestu zákazu činnosti podľa odsekov 3 až 5 TZ nemá vplyv zahladenie odsúdenia, sa v danom prípade aplikuje v rozpore s ustanovením § 93 ods. 1, ods. 2 TZ, kedy sa na odsúdeného hľadí ako keby nebol odsúdený. Právo na zahladenie odsúdenia je absolútnym právom odsúdeného, ktorý viedol po výkone alebo odpustení trestu, alebo po vykonaní trestu (tresty podľa § 32 písm. b) až l)TZ) alebo po premlčaní jeho výkonu riadny život, vychádzajúc z princípov právnej istoty, zákonnosti konania (legality), princípov a účelu ukladania trestov. V opačnom prípade, ak sa na odsúdeného hľadí ako keby nebol nikdy súdený a napriek tomu je zahladené odsúdenie dôvodom na uloženie prísnejšieho trestu, tak sa účinky zahladenia odsúdenia a účelu trestu úplne potierajú, resp. strácajú.

Eurokonformnou interpretáciou ustanovenia § 438d TZ v zmysle vety druhej, treba konštatovať fakt, že v prípade ak bolo predchádzajúce odsúdenie pred 1.11.2011, tak ustanovenie § 61 ods.7 TZ nemožno použiť a v takom prípade sa jedná o mimoriadne okolnosti, resp. okolnosti na ktoré súd musí prihliadať...

V danom prípade pripadá až neuveriteľné, ako ľahko na základe rigidného formalizmu súd uložil definitívny trest, bez vykonania náležitého dokazovania, hoci mal možnosť a právo podľa § 438d TZ uložiť trest nižší, resp. menej prísny. Ak by sa aplikovalo ustanovenie § 438d TZ v tom kontexte, že súd posudzuje len mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov vychádzajúce z predchádzajúceho odsúdenia, ktoré sú

(neodôvodneným) reštriktívnym výkladom zúžené na závažné skutkové okolnosti, bez ohľadu na právne skutočnosti, materiálny obsah rozhodnutí a vyššie právne princípy, v takom prípade by sa dalo konštatovať že trest odňatia slobody, ako základný trest trestného práva hmotného je menej prísny ako trest zákazu činnosti podľa § 61 ods.3 až ods.5 TZ, nakoľko ten nepripúšťa opätovné preskúmanie dôvodnosti a účelnosti uloženého trestu po uplynutí určitého časového obdobia, resp. po uplynutí maximálnej doby trestu, podľa § 61 ods.2 TZ.»

V závere sťažnosti sťažovateľ poukazuje na ďalšie ustanovenia ústavy, dohovoru a Charty základných práv Európskej únie, ktoré mali byť podľa jeho názoru napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov porušené.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces [REDAKOVANÉ]... garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, Uznesením zo dňa 19.07.2018 sp. zn. 4 Tdo 29/2017 vydaného Najvyšším súdom Slovenskej republiky, bolo porušené.“

„Základné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces [REDAKOVANÉ]... garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, Uznesením zo dňa 04.10.2016, sp. zn. 3To/94/2016 vydaného Krajským súdom v Bratislave, bolo porušené.“

„Základné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces [REDAKOVANÉ]... garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, Rozsudkom zo dňa 28. apríla 2016, č.k. 3T/54/2015-149 vydaného Okresným súdom Bratislava IV., bolo porušené.“

Uznesenie zo dňa 19.07.2018 sp. zn. 4 Tdo 29/2017 vydané Najvyšším súdom Slovenskej republiky, sa zrušuje.

Uznesenie zo dňa 04.10.2016, sp. zn. 3To/94/2016 vydané Krajským súdom v Bratislave, sa zrušuje.

Rozsudok zo dňa 28.apríla 2016, č.k. 3T/54/2015-149 vydaný Okresným súdom Bratislava IV, sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

... sa priznáva finančné zadošťačenie vo výške 1.000,- EUR, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.»

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu, uznesením krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu.

Rozsudkom okresného súdu bol sťažovateľ uznaný vinným z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol okrem iného podľa § 61 ods. 1 a 5 písm. a) Trestného zákona uložený trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze vedenia akýchkoľvek motorových vozidiel na doživotie. O odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že odvolanie sťažovateľa zamietol. Uznesenie krajského súdu napadol sťažovateľ dovolaním, ktoré najvyšší súd svojím uznesením odmietol.

Podľa sťažovateľa k namietanému porušeniu ním označených práv malo dôjsť tým, že všeobecné súdy nesprávne aplikovali ustanovenie § 438d Trestného zákona, keď neprihliadali na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov, na vec aplikovali neústavné ustanovenia § 61 ods. 5 písm. a) a § 61 ods. 7 Trestného zákona a svoje rozhodnutia náležite neodôvodnili.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím mu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje

odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

V danom prípade bol sťažovateľ oprávnený podať proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o čom vedel, odvolanie podal a krajský súd o ňom svojím uznesením rozhodol. Z toho vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho práv rozsudkom okresného súdu z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol:

„Čo sa týka druhu a výmery trestu, ktorý odvolací súd na podklade odvolania podrobil dôslednému skúmaniu, je nutné prioritne uviesť, že súd prvého stupňa pri ukladaní trestu postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného zákona.

Ustanovenie § 61 Tr., zákona (účinné od 01.11.2011) znie:

(1) Trest zákazu činnosti spočíva v tom, že sa odsúdenému po dobu výkonu tohto trestu zakazuje výkon určitého zamestnania, povolania alebo funkcie alebo takej činnosti, na ktorú treba osobitné povolenie alebo ktorej podmienky výkonu upravuje osobitný predpis.

(2) Trest zákazu činnosti môže súd uložiť na jeden rok až desať rokov, ak sa páchatel dopustil trestného činu v súvislosti s touto činnosťou.

(3) Ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, ktorý už bol za taký trestný čin alebo za trestný čin usmrtenia podľa § 149 ods. 4 alebo 5, ktorých sa dopustil

ako vodič dopravného prostriedku, odsúdený, uloží mu trest zákazu činnosti v hornej polovici trestnej sadzby uvedenej v odseku 2.

(4) Súd môže uložiť trest zákazu činnosti na doživotie, ak odsudzuje páchatel'a za trestný čin obchodovania s ľuďmi podľa § 179, trestný čin znásilnenia podľa § 199, trestný čin sexuálneho násillia podľa § 200, trestný čin sexuálneho zneužívania podľa § 201 až 202, trestný čin výroby detskej pornografie podľa § 368, trestný čin rozširovania detskej pornografie podľa § 369 a trestný čin prechovávanl'a detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení podľa § 370, ak bol taký trestný čin spáchaný na dieťati.

(5) Súd uloží trest zákazu činnosti na doživotie, ak odsudzuje páchatel'a za trestný čin

a) ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, hoci už bol za taký trestný čin, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, dvakrát odsúdený, alebo

b) usmrtenia podľa § 149 ods. 4 alebo 5, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku.

(6) Ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin skrátenu dane a poistného podľa § 276 ods. 2, 3 alebo ods. 4, trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 2, 3 alebo ods. 4, trestný čin daňového podvodu podľa § 277a ods. 2 alebo ods. 3, trestný čin nezaplattenia dane a poistného podľa § 278 ods. 2 alebo ods. 3 a trestný čin marenia výkonu správy daní podľa § 278a ods. 2 alebo ods. 3, uloží mu trest zákazu činnosti v hornej polovici trestnej sadzby uvedenej v odseku 2.

(7) Na ukladanie trestu zákazu činnosti podľa odsekov 3 až 5 nemá vplyv zahlladenie odsúdenia.

(8) Do doby výkonu trestu zákazu činnosti sa nezapočítava doba výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody; započítava sa však doba, počas ktorej bolo páchatel'ovi pred právoplatnosťou rozsudku podľa osobitných predpisov odňaté oprávnenie na činnosť, ktorá je predmetom zákazu, a doba, počas ktorej už nesmel na základe opatrenia štátneho orgánu túto činnosť vykonávať.

(9) Trest zákazu činnosti, ktorý odsúdený už vykonal, sa započítava do nového trestu zákazu činnosti, ktorý bol páchatel'ovi uložený pre ten istý skutok alebo do tohto trestu, ak bol uložený ako súhrnný trest alebo úhrnný trest.

(10) Právoplatný rozsudok ukladajúci trest zákazu činnosti vykonávať funkciu člena štatutárneho orgánu, člena dozorného orgánu, vedúceho organizačnej zložky podniku, vedúceho podniku zahraničnej osoby, vedúceho organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby alebo prokuristu je po dobu výkonu trestu rozhodnutím o vylúčení podľa predpisov obchodného práva.

V odseku 5 citovaného ustanovenia sa zakotvuje najprísnejší druh tohto trestu a to trest zákazu činnosti na doživotie v prípade, ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Tr. zákona, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku napriek tomu, že už bol za taký trestný čin, ktorého sa dopustil tiež ako vodič dopravného prostriedku, dvakrát odsúdený a tiež takýto trest uloží páchatel'ovi trestného činu usmrtenia podľa § 149 ods. 4 alebo 5, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, za súčasného naplnenia zákonných znakov citovaných odsekov tohto ustanovenia, pričom v oboch prípadoch ide o obligatórnu povinnosť súdu uložiť doživotný trest zákazu činnosti, bez ohľadu na ďalšie okolnosti prípadu, prípadne na osobu páchatel'a a jeho doterajší život.

Podľa § 438d Tr. zákona účinného od 01.11.2011, ustanovenie § 61 ods. 3 a ods. 5 sa vzťahuje aj na osobu, ktorá bola odsúdená za niektorý z trestných činov uvedených v § 61 ods. 3 alebo ods. 5 pred 01.11.2011, ak táto osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 61 ods. 3 alebo 5 po 01.11.2011.

Súd však nemusí vziať do úvahy odsúdenie uložené pred 01.11.2011, ak by vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov bolo pre páchatel'a použitie trestnej sadzby trestu zákazu činnosti ustanovenej v § 61 ods. 3 alebo 5 neprimerane prísne.

Z hľadiska postupu v zmysle § 438d Tr. zákona je rozhodujúce zistenie, či vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov, by bolo použitie trestnej sadzby trestu zákazu činnosti na doživotie neprimerane prísne. V zmysle platnej právnej úpravy okolnosťami prípadu sú všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu. Nemožno vylúčiť, že viaceré okolnosti, ktoré inak same osebe sú len všeobecnými poľahčujúcimi okolnosťami, v konkrétnom prípade v súhrne nadobudnú taký význam, že ich možno posúdiť ako výnimočné okolnosti prípadu v zmysle ustanovenia § 39 (R 21/1970-NS SR).

Na to, aby súd viaceré všeobecné poľahčujúce okolnosti v súhrne vyhodnotil ako výnimočné okolnosti prípadu, treba mať preukázané viaceré, nie bežne sa vyskytujúce skutočnosti, ktorých existencia nebola vyvolaná páchatelom, a ktoré značne ovplyvnili jeho konanie (V 11/1981).

So zisteniami prvostupňového súdu ohľadne odsúdení Okresným súdom Bratislava I sp. zn. 3T/67/2009 ako aj Okresným súdom Bratislava II sp. zn. 4T/149/2012, ich posúdením a vyhodnotením vyššie rozvedeným, sa odvolací súd plne stotožňuje a zároveň konštatuje, že dospel k rovnakému záveru ako prvostupňový súd, pričom v súlade s týmito úvahami nezistil žiadne také mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov, ktoré by odôvodňovali postup podľa § 438d Tr. zákona.

Obžalovaný sa trestného činu podľa § 289 Tr. zákona dopustil opakovane s odstupom troch rokov, nakoľko pre rovnaký trestný čin bol odsúdený 21.07.2009 rozhodnutím právoplatným dňa 12.08.2009 (sp. zn. 3T/67/2009), 12.12.2012 rozhodnutím právoplatným dňa 28.12.2012 (sp. zn. 4T/149/2012) a v súčasnosti prejednávaného konania sa dopustil dňa 19.02.2015, teda v pomerne krátkom časovom odstupe.

V danom okamihu ani odvolací nemohol ignorovať závery znaleckého posudku [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí v posudku uviedli, že obvinený v čase skutku netrpel forenzne významnou duševnou poruchou, či chorobou. Trpel syndrómom závislosti od alkoholu. Napriek dobrovoľnej PAL abstinenciu nedodrжал, zneužívanie alkoholu bagatelizoval. Znalci u neho navrhujú ochranné medicínske opatrenie, ktoré by ho malo edukovať k dodržiavaniu totálnej, celoživotnej abstinencie. V čase skutku boli u obvineného jeho rozpoznávacie schopnosti zachované, ovládacie schopnosti boli vzhľadom na intoxikáciu alkoholom znížené, avšak forenzne nevýznamné. Obvinený má dlhodobé skúsenosti s alkoholom a dostatočné vedomosti o nepriaznivom vplyve etanolu na jeho organizmus ako aj správanie. Obvinený je schopný chápať zmysel trestného konania. Jeho pobyt na slobode je z psychiatrického hľadiska pre spoločnosť nebezpečný a je predpoklad, že v prípade nedodržovania abstinencie by sa dopúšťal obdobných trestných skutkov, čím by mohol byť pre spoločnosť nebezpečný, nakoľko trpí kompletne vytvorenou somatopsychickou závislosťou od alkoholu a preto znalci u neho navrhli uloženie ochranného protialkoholického liečenia ambulantnou formou.

Krajský súd teda konštatuje, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] je nedisciplinovaným vodičom a nenapraviteľným recidivistom v zmysle páchania trestnej činnosti v doprave, ohrozuje svoje okolie riadením motorového vozidla pod vplyvom alkoholických nápojov, nerešpektuje zákon, ani rozhodnutia súdu a preto z pohľadu individuálnej ale aj generálnej prevencie môže splniť zákonom sledovaný účel jedine trest zákazu činnosti uložený na dožítie. Uvedený záver podporuje aj výpis z evidenčnej karty vodiča, podľa ktorej bol na úseku cestnej premávky v blokovom konaní postihnutý desaťkrát a to za krátke šesťročné obdobie od r. 2008 do r. 2014.

Pokiaľ ide o námietky obžalovaného, že tento trest neprimerane vážne zasiahne do jeho súkromného a rodinného života je potrebné uviesť, že obžalovaný ani v minulosti nerešpektoval rodinnú situáciu a opätovne sa spoliehal na zhovievavosť súdu, ktorá sa už pri ukladaní predchádzajúcich trestov prejavila.

Ak obhajca konštatuje, že aplikácia § 61 ods. 5 Tr. zákona v kontexte s ustanovením § 61 ods. 7 Tr. zákona alinea k § 438d Tr. zákona je v príkrom rozpore s Ústavou SR, medzinárodnými dohovormi a ochranou základných ľudských práv a slobôd, je potrebné uviesť, že sa jedná výlučne o názor obhajoby, ktorý nie je podložený záväzným názorom Ústavného súdu SR. Ak obhajoba navrhuje, aby odvolací súd konanie prerušil a podal návrh podľa § 37 a nasl. zák. č. 38/1998 Z.z., tak odvolací súd konštatuje, že na takýto postup nevidí opodstatnený dôvod. Zámerom zákonodarcu bolo pre prípady, ktorým je aj prejednávaný prípad, postihovať trestom zákazu činnosti na doživotie aj tých páchatel'ov (nielen tých, ktorí sa dopustili trestného činu podľa § 149 ods. 4, ods. 5 Tr. zákona), ktorí sa dopustili trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zákona ako vodič dopravného prostriedku, aj keď už bol za taký čin, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, dvakrát odsúdený. Odvolací súd prejednávajúc tento konkrétny prípad obžalovaného [REDAKOVANÉ] zastáva názor, že uvedeným ustanovením je potrebné postihovať práve takých nezodpovedných vodičov dopravného prostriedku akým sa javí aj sám obžalovaný.“

Najvyšší súd v relevantnej časti svojho uznesenia uviedol:

«Obvinený je toho názoru, že odvolací súd nechal do úvahy prechodné ustanovenie § 438d Tr. zák., podľa ktorého súd nemusí vziať do úvahy odsúdenie uložené pred

1. novembrom 2011, ak by vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov bolo pre páchatel'a uloženie doživotného trestu zákazu činnosti neprimerane prísne, pričom dôvodil, že takýto trest je neprimeraný s poukazom na osobu obvineného, ktorý spáchal skutok v roku 2009 ako osoba blízka veku mladistvého. V danej súvislosti uviedol, že tento čin spáchal z mladíckej nerozvážnosti a úprimne ho oľutoval. V súčasnosti vedie riadny život, študuje a má záujem založiť si rodinu.

Z obsahu zápisnice o hlavnom pojednávaní Okresného súdu Bratislava IV z 28. apríla 2016 vyplýva, že súd prvého stupňa v rámci dokazovania oboznámil obsah trestných spisov o predchádzajúcich odsúdeniach obvineného pre prečiny ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289, ktorých sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, a to spisy Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 3T/67/09 a Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 4T/149/12. Následne okresný súd rozhodol rozsudkom o vine obvineného a uložení trestu. Okrem podmieneného trestu odňatia slobody uložil súd obvinenému podľa § 61 ods. 1, ods. 5 písm. a/ Tr. zák. (podľa zásady „trikrát a dost'“) aj vedľajší trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel akéhokoľvek druhu na doživotie. Z písomného vyhotovenia rozsudku vyplýva, že okresný súd sa v jeho odôvodnení inter alia zaoberal aj otázkou možnosti uplatnenia prechodného ustanovenia § 438d Tr. zák.. najmä jeho vety druhej. Podľa tohto ustanovenia § 61 ods. 3 a 5 sa vzťahuje aj na osobu, ktorá bola odsúdená za niektorý z trestných činov uvedených v ustanovení § 61 ods. 3 alebo 5 pred 1. novembrom 2011, ak táto osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 61 ods. 3 alebo 5 po 1. novembri 2011. Súd však nemusí vziať do úvahy odsúdenie uložené pred 1. novembrom 2011, ak by vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov bolo pre páchatel'a použitie trestnej sadzby trestu zákazu činnosti ustanovenej v § 61 ods. 3 alebo 5 neprimerane prísne. V nadväznosti na to rozhodoval Krajský súd v Bratislave o odvolaní obvineného, ktoré uznesením zo 4. októbra 2016, sp. zn. 3To/94/2016 podľa § 319 Tr. por. zamietol ako nedôvodné. Z jeho odôvodnenia je zrejmé, že aj odvolací súd sa zaoberal a vysporiadal s odvolacími námietkami obvineného, najmä pokiaľ ide o uplatnenie ustanovenia § 438d Tr. zák. v kontexte s jeho postojom k trestnej činnosti, (ku ktorej sa priznal a jej spáchanie oľutoval) a s argumentáciou založenou prevažne na tvrdení, že doživotný trest predstavuje vážne a neprimerané obmedzenie a zásah do jeho osobného

života, s prihliadnutím na zákonnú nemožnosť jeho prehodnotenia po určitom čase na rozdiel od výnimočného trestu odhalia slobody na doživotie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým zdôrazňuje, že zmierňovacia (druhá) veta prechodného ustanovenia § 438d Tr. zák. o možnosti súdu nevziať do úvahy odsúdenie uložené pred 1. novembrom 2011 pri ukladaní trestu zákazu činnosti na doživotie podľa § 61 ods. 3 alebo 5 Tr. zák. v prípade zistenia mimoriadnych okolností, pre ktoré by bolo uloženie trestu zákazu činnosti na doživotie neprimerane prísne, nemá kogentný charakter, ale ide o fakultatívne ustanovenie, ktorého použitie je na úvahe a rozhodnutí súdu. Preto nepoužitie tejto zmierňovacej časti prechodného ustanovenia nie je možné podriaďiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. V danej súvislosti treba zdôrazniť, že aj zisťovanie „mimoriadnych okolností“ v zmysle vety druhej § 438d Tr. zák. v rámci dokazovania je zisťovanie konkrétnych skutkových okolností, ktoré však v dovolacom konaní nemožno skúmať.

Najvyšší súd preto konštatuje, že uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v danom prípade nebol naplnený.

Nad rámec uvedeného dovolací súd uvádza nasledovné:

Z ustanovenia § 61 ods. 5 písm. a/ Tr. zák. vyplýva zavedenie povinnosti súdu obligatórne uložiť trest zákazu činnosti na doživotie, ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, hoci už bol za taký trestný čin, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku dvakrát odsúdený. Jedná sa tu teda o postih špeciálnej recidívy, čo je aj posudzovaný prípad obvineného [REDACTED].

Na uloženie trestu zákazu činnosti na doživotie podľa tohto zákonného ustanovenia postačuje zistenie súdu, že páchatel', ktorého odsudzuje pre trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Tr. zák. bol už v minulosti najmenej dvakrát právoplatne odsúdený za spáchanie rovnakého trestného činu. Esenciálnou skutočnosťou teda je, že obvinený bol v minulosti právoplatne uznaný za vinného z trestného činu (prečinu) uvedeného v ustanovení § 61 ods. 5 písm. a/ Tr. zák. a skutočnosť, že sa ho dopustil ako vodič dopravného prostriedku. Táto podmienka musí byť splnená pri všetkých troch odsúdeniach pre prečin podľa § 289 Tr. zák.

Pokiaľ sa týka prechodného ustanovenia § 438d Tr. zák., k úprave Trestného zákona účinnej od 1. novembra 2011 bolo prijaté prechodné ustanovenie, v zmysle ktorého sa ustanovenie § 61 ods. 5 písm. a/, (aj písm. b/ ods. 5 a ods. 3) o recidíve vzťahuje aj na osoby súdené za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ako vodič dopravného prostriedku, keď bol pred 1. novembrom 2011 už najmenej dvakrát odsúdený pre takýto trestný čin. Sud však podľa § 438d Tr. zák. nemusí odsúdenie spred 1. novembra 2011 vziať do úvahy, ak by vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov bolo pre páchatel'a uloženie doživotného trestu zákazu činnosti neprimerane prísne. V danej súvislosti treba zdôrazniť, že zákon síce bližšie nedefinuje pojem „mimoriadne okolnosti prípadu“, avšak v tomto smere je určujúca súdna prax, a to najmä vo vzťahu k interpretácii tohto pojmu obsiahnutého v ustanovení § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu resp. v predtým platnom ustanovení § 40 Tr. zák.

Predpokladom aplikácie tohto ustanovenia pred novelou z roku 1990 boli „výnimočné okolnosti prípadu“ alebo „mimoriadne pomery páchatel'a“. Pojem „mimoriadne okolnosti“ z hľadiska sémantického predpokladá, že sa nemôže jednať o bežne sa vyskytujúce okolnosti spájané spravidla s okolnosťami poľahčujúcimi (§ 36 Tr. zák.) napríklad, že páchatel' viedol pred spáchaním činu riadny život, priznanie sa k spáchaniu činu a jeho úprimné oľutovanie, pričinenie sa o odstránenie škodlivých následkov a podobne. Judikatúra najvyššieho súdu pokladá za mimoriadne okolnosti prípadu napríklad konanie páchatel'a za okolností blížiacich sa ku konaniu v krajnej núdzi, teda odvracajúc nebezpečenstvo hroziacej ujmy na zdraví, na živote alebo inému záujmu chránenému Trestným zákonom.

Treba tiež zdôrazniť, že pri preskúmaní mimoriadnych okolností prípadov, za ktoré bol obvinený v minulosti odsúdený, súd nemôže vykonávať ďalšie, nové dokazovanie a konštruovať nové skutkové závery, tieto meniť alebo dopĺňať v týchto už právoplatne skončených veciach. Súd pri zisťovaní „mimoriadnych okolností“ týchto prípadov musí vychádzať len z obsahu pripojených spisov.

V posudzovanom prípade obvineného [REDAKOVANÉ] konajúce súdy takto postupovali a súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd dospeli k jednoznačnému záveru, že v predchádzajúcich prípadoch neboli zistené žiadne také okolnosti, ktoré by bolo možné charakterizovať z pohľadu vyššie uvedených úvah ako mimoriadne.

Okolnosti uvádzané v dovolaní obvineného - že žije riadnym životom, študuje na vysokej škole, si hodlá založiť rodinu a podnikat' alebo, že sa k činu priznal a úprimne ho oľutoval, resp. že sa činu v roku 2009 dopustil vo veku blízkom veku mladistvých z mladíckej nerozvážnosti, v žiadnom prípade nie je možné považovať za mimoriadne okolnosti prípadu, aké má na mysli prechodné ustanovenie § 438d Tr. zák. Len marginálne treba uviesť, že tvrdenie obvineného o spáchaní predchádzajúceho činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky (v roku 2009) vo veku blízkom veku mladistvých nezodpovedá skutočnosti, pretože v čase spáchania skutku vo veci Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 3T 67/09 (23. apríla 2009) mal obvinený necelých 24 rokov, a teda v tomto čase už nebol osobou blízkou veku mladistvých. Podľa § 127 ods. 2 Tr. zák. osobou blízkou veku mladistvých sa rozumie osoba, ktorá dovŕšila osemnásť rok svojho veku a neprekročila dvadsaťjeden rokov svojho veku.

Za mimoriadne okolnosti prípadu nie je možné považovať ani skutočnosť, že sa obvinený podrobil protialkoholickému liečeniu resp., že dobrovoľne navštevuje odborné poradenstvo a abstinuje. Tak ako to už bolo konštatované v napadnutom rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave, u obvineného bol znalcami psychiatrami konštatovaný kompletne vytvorený syndróm somatopsychickej závislosti od alkoholu. Po absolvovaní protialkoholického liečenia nedodrжал abstinenciu, požívanie alkoholu bagatelizoval. [REDAKOVANÉ] má dlhodobé skúsenosti s alkoholom a vedomosti o jeho nepriaznivom vplyve na jeho organizmus a jeho konanie a aj napriek tomu sa nezdržiava požívania alkoholu. Znalci konštatovali, že jeho pobyt na slobode je z psychiatrického hľadiska pre spoločnosť nebezpečný, pretože v prípade nedodržiavania abstinencie by sa znovu dopúšťal obdobných trestných skutkov. Pri požití alkoholu stráca kontrolu nad pitím, dochádza k odbrzdzeniu pudových mechanizmov, k zníženiu kritickosti, preceňovaniu osobných schopností. V obdobiach intoxikácie alkoholom dostavuje sa u obvineného prechodná strata pamäte - „alkoholové okienka“. V čase odborného vyšetrenia deklaroval abstinenciu, avšak ide o krátkodobú abstinenciu, z dôvodu ktorého znalci navrhli ochranné medicínske opatrenie, ktoré by ho malo viesť k dodržiavaniu totálnej, celoživotnej abstinencie.

Z dostupných odborných prameňov je súdu známa skutočnosť, že prevažná väčšina osôb závislých od alkoholu, ktorí aj po absolvovaní liečenia porušia abstinenciu, je prístupná ďalšiemu ovplyvneniu. Podľa odborných štatistík a odhadov dlhodobej prognózy

len výrazne malé percento abstínuje trvalo. Je teda zrejme, že ani dobrovoľný vstup a intenzívna liečba nezaručujú pri silnom návyku úspech.

Na druhej strane ani pozitívny efekt trvalej abstinencie (aj keď u nízkeho počtu závislých), sa nedá celkom vylúčiť. Z tohto pohľadu treba pripustiť racionalitu úvah obvineného o prípustnosti odbornej diskusie v súvislosti s platnou zákonnou úpravou, ktorá nepredpokladá možnosť podmieneného odpustenia zvyšku trestu zákazu činnosti po určitej dobe jeho výkonu z pohľadu prípadných možných zmien zdravotného stavu obvineného (odsúdeného) a s tým súvisiaci jeho návrh na iniciovanie konania o protiústavnosti relevantných častí zákona pred Ústavným súdom.

Odhlídnuc od toho, že obvineným navrhovaný procesný postup nie je možné skúmať a revidovať v rámci dovolacieho konania, vo všeobecnosti treba uviesť, že navrhovaný postup konajúce súdy neakceptovali, pretože v posudzovanej veci sami nevzhľadali na takýto postup žiaden dôvod. Krajský súd takýto právny názor riadne odôvodnil. Najvyšší súd zdieľa tento názor a dodáva, že s prihliadnutím na vysokú pravdepodobnosť špeciálnej recidívy obvineného [REDAKOVANÉ], musí prevažovať záujem spoločnosti na zabezpečení relatívne akútnej potreby ochrany spoločnosti pred následkami jeho konania nad jeho právom na preskúmanie jeho zdravotného stavu z hľadiska schopnosti bezpečného vedenia dopravných prostriedkov v neskoršej budúcnosti.

Uloženie trestu zákazu činnosti podľa § 61 ods. 1, ods. 5 písm. a/ Tr. zák. v prípade splnenia zákonných podmienok je obligatórne a úvahy de lege ferenda na tému možných legislatívnych zmien súvisiacich s možnosťou prehodnotenia trvania výkonu trestu zákazu činnosti sú síce legitímne, ale z hľadiska uvedených aspektov irelevantné. Konajúce súdy pri posudzovaní zákonných podmienok na uloženie trestu zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel zhodne dospeli k správne záveru, že v prípadoch predchádzajúcich odsúdení [REDAKOVANÉ] (spred 1. novembra 2011) za rovnako právne kvalifikované skutky neexistujú žiadne mimoriadne okolnosti predpokladané ustanovením § 438d Tr. zák.»

Ústavný súd konštatuje, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m.

IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uviedol: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad“ (napr. *Georgidias c. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997). Európsky súd pre ľudské práva ale zároveň tiež pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho konania považovaný za rozhodujúci (porovnaj napr. rozsudok vo veci *Ruiz Torijo c. Španielsko* z 9. 12. 1994, *Annuaire*, č. 303-B). Aj podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05).

Ústavný súd sa z obsahu napadnutých uznesení presvedčil, že odvolací a dovolací súd sa námietkami sťažovateľa zaoberali v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutých rozhodnutí, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Predmetné rozhodnutia obsahujú podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by ich výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46

ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Taktiež podľa už mnohonásobne judikovaného názoru ústavného súdu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôžu byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania.

Vo vzťahu k sťažovateľovej rozsiahlej argumentácii o nesúlade ustanovenia § 61 ods. 5 písm. a) a § 61 ods. 7 Trestného zákona s ústavou a dohovorom ústavný súd zdôrazňuje, že vo svojej doterajšej judikatúre už mnohokrát zdôraznil, že táto otázka sa môže stať len predmetom konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy, ale iba v prípade, ak kvalifikovaný návrh na začatie tohto typu konania predloží subjekt, ktorý je na to podľa ústavy alebo zákona aktívne legitimovaný (m. m. IV. ÚS 11/04, III. ÚS 262/04, IV. ÚS 199/07, I. ÚS 414/2010, II. ÚS 253/2016, II. ÚS 266/2016, II. ÚS 291/2016), pričom sťažovateľ ako fyzická osoba k aktívne legitimovaným subjektom nepatrí. Z uvedeného zároveň vyplýva, že ústavný súd v rámci konania o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je oprávnený akýmkoľvek spôsobom rozhodovať o súlade právnych predpisov [porovnaj čl. 127 ústavy a § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde, resp. čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy a § 37 a nasl. zákona o ústavnom súde].

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je každé konanie pred ústavným súdom ústavou a zákonom koncipované výlučne ako samostatné konanie, a preto platná právna úprava neumožňuje uskutočniť v rámci určitého typu konania aj iný typ konania (konaní) pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 66/01, II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07), t. j. vo veci sťažovateľa v rámci konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy konanie

o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Tento právny názor má nesporne aj ústavnú relevanciu, keďže v takomto prípade by si senát ústavného súdu, do ktorého pôsobnosti patrí rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (pozri čl. 131 ods. 2 ústavy), prisvojil pôsobnosť vo veci, ktorá je ústavou (pozri čl. 131 ods. 1 ústavy) zverená do pôsobnosti pléna ústavného súdu. Aj ústavný súd je totiž viazaný čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto senát ústavného súdu si nemôže v rozpore s ústavnou úpravou prisvojovať právomoc pléna ústavného súdu, a to ani vtedy, ak by to v okolnostiach prípadu mohlo byť v prospech ochrany základných práv a slobôd (porovnaj m. m. IV. ÚS 50/2010).

Ústavný súd zdôrazňuje, že postupom všeobecného súdu, ktorý pri svojej rozhodovacej činnosti uplatní právny predpis (právnu normu) v znení, ktoré bolo v čase rozhodovania platné a účinné, nemôže vzhľadom na prezumpciu ústavnosti právnych predpisov porušiť základné práva alebo slobody účastníkov konania, tak ako to bolo aj v prípade sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd tvrdenou neústavnosťou namietaných ustanovení Trestného zákona nezaoberal.

Nad rámec odôvodnenia uznesení krajského súdu a najvyššieho súdu ústavný súd dodáva, že sa nemôže stotožniť s tvrdeniami sťažovateľa, že skutočnosti, na ktoré poukazuje, sú také, ktoré by nemal súd brať do úvahy. Rovnako ako najvyšší súd, aj ústavný súd konštatuje, že skutku sa v roku 2009 nedopustil sťažovateľ vo veku blízkom veku mladistvých, keďže mal už 24 rokov. Pokiaľ sťažovateľ argumentuje, že sa skutku v roku 2009 dopustil z mladíckej nerozvážnosti, ani tento argument nie je akceptovateľný. Práve zo skutočnosti, že sťažovateľ opätovne, a to ešte dvakrát viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu, možno vyvodiť, že nešlo o mladícku nerozvážnosť, ale štandardné správanie sťažovateľa, od ktorého ho neodradila ani skutočnosť, že za takýto čin bol právoplatne odsúdený. Ústavný súd zdôrazňuje, že súd nemusí vziať do úvahy odsúdenie uložené pred 1. novembrom 2011, ak by vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov bolo pre páchatel'a použitie trestnej sadzby trestu zákazu činnosti podľa § 61 ods. 3 alebo 5 Trestného zákona neprimerane prísne. Preto nie je možné

považovať iba vyhlásenia sťažovateľa o jeho budúcich plánoch v živote (plánuje si založiť rodinu, podnikat' a študovať) za mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že tvrdenie sťažovateľa o tom, že trest bol sťažovateľovi uložený iba na základe rigidného formalizmu, bez vykonania náležitého dokazovania je neprimerané a neakceptovateľné. Ústavný súd navyše zdôrazňuje, že tvrdenia o tom, že súd nevykonal náležité dokazovanie, nie je ničím podložené. Iba samotná skutočnosť, že súd z dôkazov, ktoré boli obsahom spisu, vyvodil iný záver, ktorý je v rozpore s názorom a predstavou sťažovateľa, neznamená, že súd dokazovanie nevykonal v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatoval, že je primeraným spôsobom odôvodnené a nie je arbitrárne, a preto je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné.

Ústavný súd dospel k záveru, že právne závery krajského súdu a najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené, v dôsledku čoho nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a najvyššieho súdu a sťažovateľom namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

V závere ústavný súd uvádza, že namietaným porušením sťažovateľových práv podľa Charty základných práv Európskej únie a základných a iných práv, ktoré neboli obsiahnuté v petite sťažnosti, sa ústavný súd nemohol zaoberať. Ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Pokiaľ teda sťažovateľ nežiadal v petite sťažnosti, aby ústavný súd

vyslovil aj porušenie ním označených práv obsiahnutých iba v odôvodnení rozhodnutia, ústavný súd na ich preskúmanie nemá právomoc.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave 19. decembra 2018